

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD

YÖNETİM KURULU BAŞKANI

ÖMER SABANCI'NIN

TİKAD (TÜM İŞ KADINLARI DERNEĞİ)

TARAFINDAN DÜZENLENEN

“ÖNCELİKLERİMİZİN IŞIĞINDA KÜRESEL DEĞİŞİM”

SEMPOZYUMU KONUŞMASI

27 Mart 2005

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İnan Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Mörkisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Mauroy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29 **Faks:** (90-212) 249 13 50
Tel: (90-312) 468 10 11 **Faks:** (90-312) 428 86 76
Tel: (32-2) 736 40 47 **Faks:** (32-2) 736 39 93
Tel: (1-202) 776 77 70 **Faks:** (1-202) 776 77 71
Tel: (49-30) 28 878 6300 **Faks:** (49-30) 28 878 6399
Tel: (33-1) 426 516 40 **Faks:** (33-1) 426 516 99

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad-us.org
e-mail: info@tusiad-de.org
e-mail: satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org

Saygıdeğer konuklar, değerli basın mensupları,

TÜSİAD Yönetim Kurulu adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. Sözlerime başlamadan önce, iş dünyasında kadın varlığını güçlendirmek amacıyla iş kadınlarını ve çalışan kadınları biraraya getiren Tüm İş Kadınları Derneği TİKAD'a, bana bu önemli toplantıda söz verdikleri için teşekkürlerimi sunmak istiyorum.

Türkiye'de toplumsal yapının gelişimi için kadınların karar alma süreçlerine eşit katılımının sağlanması, ülkemiz gündeminde öncelikli olarak ele alınması gereken bir konudur. Bu görüşten hareketle TÜSİAD, uluslararası alanda oluşan kadın-erkek eşitliği politikalarını da dikkate alarak, Türkiye için çözüm önerileri oluşturmak amacıyla, 2000 yılında "*Kadın-Erkek Eşitliğine Doğru Yürüyüş: Eğitim, Çalışma Yaşamı ve Siyaset*" adlı bir rapor hazırlattı.

Raporun yayımlanmasının ardından, TÜSİAD Sosyal İşler Komisyonu bünyesinde "AB Sürecinde Kadın" Çalışma Grubu kuruldu. Çalışma grubunun hedefleri; raporda dile getirilen çözüm önerilerinin hayata geçirilmesi için bir takip mekanizması oluşturulması ve bu konuda toplumsal duyarlılık yaratmak olarak belirlendi.

Çalışma grubumuz, Türkiye'de kadının eğitim, siyaset ve iş yaşamına katılımının artırılması ve eşit fırsatlara kavuşması için gereken politikaların oluşturulması, yasal düzenlemelerin yapılması ve uygulanması yolunda gelişmeleri takip etmektedir. Çalışma grubumuz ayrıca, Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde "siyasi kriterler" ve "istihdam" alanında kadın-erkek eşitliği konusunda yapılması gerekenler ve kadının siyasete katılımının artırılması ile ilgili kota uygulaması hakkında Ankara nezdinde temaslar yürütmektedir.

Türkiye'de toplumsal yapının gelişimi için, kadınların eğitim, çalışma yaşamı ve siyasete katılımlarının önündeki engeller aşılanmalıdır. Kadınların % 25.1 düzeyindeki işgücüne katılım oranının artması, hem birey olarak güçlenmelerini hem de toplumsal refahı ve kalkınmayı olumlu etkileyecektir. Bu çerçevede, kızların eğitime erişimlerinin artırılması, kadın girişimciliğinin geliştirilmesi ve çalışma ve aile yaşamını dengelemeyi destekleyici olanakların sağlanması önem taşımaktadır.

Türkiye, Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'ne (CEDAW) taraf bir devlet olarak; politik, sosyal, ekonomik ve kültürel alanlarda kadınların erkeklerle eşit olarak insan hakları ve temel özgürlüklerden yararlanmalarını garanti etmek ve bu amaçla "yasal düzenleme dahil bütün uygun önlemleri almak" yükümlülüğü altındadır. Sözleşmeye göre, eşitliği fiilen sağlamak için alınacak geçici ve özel önlemler ayrımcılık olarak nitelendirilmemektedir. Yine sözleşmeye göre, fırsat ve uygulamada eşitlik hedeflerine ulaşıldığı zaman bu önlemlere son verilecektir. Bu çerçevede, kadın-erkek eşitliğinin fiilen gerçekleşmesi için pozitif ayrımcılık uygulamaları ülkemizde de gündeme gelmelidir.

Bilindiği gibi, kısa bir süre önce ülkemizi ziyaret eden Avrupa Parlamentosu (AP) heyeti de, son yıllarda Türkiye'de kadınların haklarında yasal düzeyde sağlanan ilerlemeyi olumlu bulurken, uygulamadaki gelişmenin yeterli olmadığına dikkat çekmiştir. 16 Mart 2005 tarihinde Avrupa Parlamentosu kadın hakları ve fırsat eşitliği komisyonunda da "Türkiye'de sosyal, ekonomik ve siyasi yaşamda kadınların rolü" başlıklı bir oturum düzenlenmiş; Avrupa Parlamentosu Üyeleri, Avrupalı ve Türk uzmanlar ve Devlet Bakanı Güldal Akşit'in katıldığı oturumda namus ve töre cinayetleri, başlık parası, zorla evlendirmeler gibi konular üzerine yoğunlaşmıştır. Avrupalı parlamenterler, kadın haklarının AB'ye üyelik açısından önemli unsurların başında yer aldığı mesajının verildiği toplantıda, Türkiye'de birçok alanda olduğu

gibi kadın hakları konusunda da olumlu değişiklikler yaşandığını kaydederek, AB ve AP'nin 'büyük adımlar atan' Türkiye'ye destek olması çağrısında bulundu. Ülkemizdeki kadın-erkek eşitliği konusunun uluslararası platformlarda da gündeme geldiği řu günlerde, kadın-erkek eşitliğinin, yasal düzeyin yanısıra uygulamada da güvence altına alınması konusunda yoğun çaba sarfedilmelidir.

Değerli konuklar,

Konuşmamın bu bölümünde, ülkemizde kadın erkek eşitliğinin sağlanması konusunda da bir yol haritası sunan AB ile bütünleşme sürecinin ekonomik boyutuna değinip, arkasından AB Komisyonu tarafından yayınlanan İlerleme Raporu hakkındaki değerlendirmelerimizi yansıtmak istiyorum.

Bildiğiniz gibi Türkiye-AB ilişkileri, Avrupa Ekonomik Topluluğu'nu kuran 1957 tarihli Roma Anlaşması'nın hemen sonrasında 31 Temmuz 1959'da Türkiye'nin Topluluk'a Ortaklık Anlaşması için başvurusu ile başladı. 12 Eylül 1963'te aramızda Ankara Anlaşması imzalandı ve ilişkilerin "Hazırlık-Geçiş ve Son dönem" olmak üzere 3 dönemde gelişmesi öngörüldü. İlişkilerin üçüncü dönemi Avrupa Topluluğu-Türkiye Ortaklık Konseyi'nin 1/95 sayılı kararı olan Gümrük Birliği'nin son dönemi ile birlikte başladı.

Ankara Anlaşması, "üyelik öncesi bir ortaklık" ve aynı zamanda da "gelişme amaçlı bir ortaklık" olarak yapılandırıldı. Türkiye, gümrük birliği marifetiyle Topluluk'a tam üye olma isteğini ortaya koydu ve 40 yılı aşkın süredir "Ortaklık" ilişkisinde olduğu AB'ye üyelik yolunda önemli yol aldı. Kararlılığının ve azminin bir sonucu olarak Türkiye, Aralık 1999 Helsinki Zirvesi'nde aday ülke statüsünü kazandı.

Mal, hizmet ve sermaye akımlarının liberalleştiği günümüzde uluslararası ticarete giderek ulus devletlerin bağımsız politika belirleme dönemi kapandı. Dünya Ticaret Örgütü ülkeler arası ekonomik ilişkilerin düzenlenmesinde artan bir rol oynamaya başladı. Bu küreselleşme çağında, ülkeler dünya rekabetinde var olma mücadelesinde ekonomik entegrasyon çabaları içine girdiler. Bugün Amerika'da NAFTA, Avrupa'da Avrupa Birliği, Uzak Doğu'da ASEAN başta olmak üzere farklı yoğunluklarda ekonomik bütünleşme hareketleri bugünün ve geleceğin dünyasına damgasını vuruyor. Bu ekonomik bloklaşma hareketlerinin dışında kalan ülkeler izolasyon tehdidi altında kalıyor. Ülkelerin demokratikleşme sürecinin yeterince derinleşmediği durumlarda, bu izolasyon sadece ekonomik boyutla da sınırlı kalmayabiliyor.

Avrupa Birliği, bu bütünleşme çabaları arasında, ekonomik birliğin de ötesine giden en kapsamlısı. Avrupa'daki ülkeler 1920'lerin otoriter ve otarşik devlet modelinden piyasa ekonomisi, serbest dış ticaret, çoğulcu ve katılımcı demokrasi, bireysel hak ve özgürlükler temeli üzerinde yapılanmış devlet modelini benimsediler. Avrupa Birliğini oluşturan bu değerler aynı zamanda günümüzün modern toplum anlayışının da temeli. Yüzyıllardan bu yana Avrupa'nın bir parçası olan Türkiye'nin de, çağımızın bu en ileri ve en kapsamlı ekonomik ve siyasi birliğine katılması, Atatürk'ün açtığı modernleşme yolunda çok önemli bir aşama oluşturacak.

AB üyeliği, ekonomi politikalarımızı, ekonominin yapısal bozukluklarının ürettiği sorunlara çare yetiştirmekten, riskleri kontrol altına almaya çalışmaktan daha öteye taşıyan bir vizyondur. Gelişmiş ülkeler arasında yer alma idealleri ile Türkiye, hızlı, istikrarlı, sürdürülebilir bir büyüme çizgisini yakalamak zorundadır. Bu yeni vizyon, cesaretle gerçekleştirilecek değişimi bize sunmakta. Türkiye, vatandaşına en temel haklarını gelişmiş ülkeler seviyesinde kullanma imkanını sağladığında, siyasi kültürünü geliştirdiğinde,

ekonomisini güçlendirdiğinde, doğal olarak bölgede daha fazla söz sahibi olacaktır. Türkiye'nin "muasır medeniyetler" arasında yer alması için bugün izlenecek yol bu olmalıdır.

Bildiğiniz gibi, 6 Ekim'de açıklanan Avrupa Komisyonu'nun İlerleme, Tavsiye ve Etki Raporları'nda Türkiye'nin Kopenhag siyasi kriterlerini yeterli düzeyde karşıladığı vurgulanmış, AB Konseyi'nin 17 Aralık zirvesinde de müzakerelerin başlangıcı için 3 Ekim 2005 tarihi önerilmiştir. Avrupa Birliği Konseyi'nin 17 Aralık 2004 tarihli zirvesi ile, Türkiye'nin önünde tarihi önemi haiz, iyi değerlendirilmesi gereken bir dönem açılmıştır. Hayata geçirilen başarılı reformlar ve yürütülen etkin diplomasi sonucunda, AB ile müzakerelere başlama kararı alınmış, TÜSİAD da, bir sivil toplum örgütü olarak, misyonunun temel bir aşamasını hayata geçirmiştir.

Bundan sonra da TÜSİAD, diğer konularda olduğu gibi, AB ile müzakere sürecinde de hükümet ve kamu kurumları ile özel sektörü temsilen ilişkilerini, Avrupa standartlarındaki çoğulcu anlayışa uygun olarak yürütecektir. TÜSİAD'ın Avrupa özel sektörünün AB kurumları ve hükümetlerince resmen tanınan temsil kuruluşu Avrupa Sanayi ve İşverenler Konfederasyonları Birliği (UNICE)'nin tam üyesi olması müzakere sürecinde ülkemize önemli katkılar sağlayacaktır. TÜSİAD, Türkiye'nin AB ile müzakere sürecini başarılı bir şekilde tamamlamasını misyonunun yeni aşaması olarak görmektedir.

Bize göre, müzakere süreci, gerek ülkemizdeki ekonomik ve siyasal reform süreci gerekse AB üyesi ülkelerdeki siyasal gelişmeler doğrultusunda şekillenecektir. Biz üzerimize düşeni yaptığımız ve müzakere sürecinde gerçekçi bir tutum takındığımız takdirde avantajlı konumda olacağız. Süreç duygusallıktan uzak, sabırlı ve sağduyulu olmayı gerektiriyor.

Beni dinleme sabrını gösterdiğiniz için teşekkür ediyorum.